

Bibliografisk synopsis

1. BREFS

BREFS – Bibliographie du Réalisme français en Scandinavie – er udviklet gennem et intenst samarbejde i RFS-projektets bibliografigruppe bestående af:

Danmark: Jane Nørgaard Rasmussen, Syddansk universitet (Odense)

Finland: Laura Tuominen, Helsinki universitet

Island: Jóhanna Björk Guðjónsdóttir, Islands universitet

Norge: Jon Holm, Universitetet i Oslo

Sverige: Annika Mörte Alling, Lunds universitet

Faglig ansvarlig:

Morten Nøjgaard, Syddansk universitet (Odense)

2. Forskningsfelt

2.1. Periode

I BREFS er registreret de skandinaviske (danske, finske, islandske norske og svenske,) oversættelser af fransk litteratur, der blev trykt og udgivet i bogform i perioden 1830 – 1900.

2.2. Genrer

BREFS omfatter fire genrer: romaner, noveller og prosafiktion, teater og poesi.

Samlinger af enkelte franske forfattere samt værker skrevet i samarbejde af to eller flere forfattere er registreret. Antologier med flere forfattere, novellesamlinger eller skolebøger er ikke indbefattet i vores forskningsfelt – dog med undtagelse af Island. Udeladt er videre en stor mængde oversættelser publiceret i aviser, periodica, tidsskrifter m.m..

2.3. Registreringsobjekter

Hver indført oversættelse i BREFS er registreret med udgangspunkt i følgende bibliografiske kategorier:

Oplysninger om originalværket:

Forfatter

Pseudonym

Andre forfattere

Titel

Publikationsår

Genre

Oplysninger om oversættelsen:

Oversætter

Andre oversættere

Titel

Publikationsår

Udgivelsessted

Forlag

Serie

Antal sider

Antal volumen

Forkortet udgave

Illustreret udgave

Forord

Efterskrift

Stort format/kunst udgave

Generelle oplysninger:

Noter

Kilder

2.4. Kildemateriale

Registreringen er etableret på baggrund af det bibliografiske kildemateriale, der har været til rådighed i de respektive skandinaviske lande. Klik på et land for at få en detaljeret præsentation og beskrivelse af det individuelle bibliografiske kildemateriale:

Danmark

Finland

Island

Norge

Sverige

De enkelte registreringer er ikke verificerede, men etableret på baggrund af det bibliografiske kildemateriale, der har været til disposition inden for de enkelte skandinaviske lande. Vi har i videst muligt omfang søgt at synkronisere registreringerne. Enkelte afvigelser kan dog forekomme, da det er de respektive landes kildemateriale, som har været bestemmende for databasens omfang og indhold. Det er dermed også kildematerialet, som har bestemt, hvilke informationer der er indført vedrørende det enkelte værk. RFS-projektets bibliografigruppe har derudover i en del tilfælde selv tilføjet informationer om originaltitler og originalværkets udgivelsestidspunkt.

3. Bibliografiske principper for registrering af originalværket

3.1. De franske forfattere

I de tilfælde, hvor der har været divergens i indførelserne af forfatternavn (primært ved registrering af fornavn), har vi verificeret og synkroniseret registreringerne via en gennemgang af *Catalogue général des livres imprimés de la Bibliothèque Nationale de France (CGL)*. Det er ikke i alle tilfælde lykkedes os at identificere forfatteren til det oversatte værk. For at synkronisere registreringerne og dermed muliggøre kongruens i postvisningen er forfatteren i disse situationer indført som ”A.” i forfatternavn (Auteur (nom)). Eventuelle anonyme er registreret på baggrund af samme princip. Se ”Index des noms d’auteurs” (Forfatterindeks) for oversigt over indførte franske forfattere i BREFS.

3.2. Pseudonymer

Samtlige forfattere er registreret under deres fødenavn. Dette princip er også anvendt i de sammenhænge, hvor en forfatter konsekvent har skrevet et helt forfatterskab under samme pseudonym, og som siden hen er blevet forvekslet med forfatternavnet – søg f.eks. på Henri Beyle (pseudonym: Stendhal). Ved indførelsen af George Sand er der dog etableret en enkelt undtagelse. George Sand er registreret som forfatter – og ikke som pseudonym. Denne undtagelse er indført på baggrund af, at hun stort set erstattede sit borgerlige navn, Amandine-Aurore-Lucie Dupin, baronne, Dudevant, med George Sand – en tendens, der også blev ført videre af hendes søn.

I BREFS er det ikke en forudsætning, at man skal kende forfatterens fødenavn for at kunne foretage en eventuel søgning. Databasen er etableret således, at man kan studere et forfatterskabs udbredelse i Skandinavien i det 19. århundrede, hvad enten man søger på forfatternavn eller pseudonym (se Brugermanual).

3.3. Titel og udgivelsesår

Titlen og publikationsåret for det franske originalværk er i videst muligt omfang registreret. Eventuelle mangler er søgt suppleret via en systematisk sammenligning og identifikation af de enkelte skandinaviske registreringer. Vi har kunnet komplementere for mange af de mangler, der har præget vores bibliografiske kildemateriale ud fra en sammenligning af de registrerede danske, norske og svenske titler. Ud fra denne metode er lykkedes os at finde frem til det oprindelige franske originalværk, hvis titel det i det ene eller andet land har været umulig at opspore. På trods af dette detektivarbejde er der dog stadig enkelte mangler og udeladelser i BREFS.

Publikationsåret for det franske originalværk er konsekvent registreret efter udgivelsestidspunktet for førsteudgavens første fremtræden i bogform. På den baggrund kan publikationsåret for det franske originalværk forekomme *senere* end udgivelsestidspunktet for oversættelsen. Denne umiddelbare ejendommelighed hænger sammen med, at mange franske værker havde deres første fremtrædelse i foljetonform og først blev publiceret som bog, efter de var blevet oversat og udgivet i udlandet. Eventuelle kommentarer vedrørende hvilken udgave oversættelsen er baseret på er indført i noten. Her vil man typisk støde på bemærkninger som ”édition traduite d’après la 2e” (oversat efter anden udgave) eller ”édition traduite d’après la 3e” (oversat efter tredje udgave) etc., såfremt oplysningen er fremgået af vores kildemateriale.

Det har ikke altid været muligt at finde frem til originalværkets første udgivelsestidspunkt i bogform – i mange tilfælde på grund af, at mange franske bøger blev publiceret uden udgivelsesår. I sådanne situationer er noteret ”s.d.” (uden år).

I nogle postvisninger finder man ikke nogle konkrete oplysninger vedrørende originaltitel eller udgivelsesår – men ”v. note” (se note). Det registreringsprincip er principielt fulgt i de tilfælde, hvor oversættelsen er en oversættelse af en novellesamling, hvor de franske noveller oprindeligt er udgivet i flere forskellige værker, publiceret på forskellige tidspunkter. Oplysninger om hvilke samlinger de forskellige noveller er udgået af samt publikationsåret for deres første fremtrædelse i bogform vil fremgå i ”Note sur l’édition”, såfremt det har været muligt for os at identificere de korrekte oplysninger ud fra vores bibliografiske kildemateriale.

4. Bibliografiske principper for registrering af skandinaviske oversættelser

4.1. Oversætter

Oversætterens navn er registreret i de tilfælde, hvor det har fremgået af kildematerialet. I modsat fald vil feltet ud for ”Traducteur” (oversætter) være tomt. Oplysninger om, hvem der har oversat den enkelte bog, er dog ikke altid fremgået af vores bibliografiske kildemateriale – i de fleste tilfælde, fordi det ikke har været noteret på titelbladet. Andre gange fordi oversætteren har valgt at udgive sit arbejde anonymt. Ikke desto mindre indeholder BREFS utallige oversætternavne, oftest registreret under initialer, hvilket tydeligt fremgår, når man klikker ind på ”Index des noms de traducteurs” (Oversætterindeks).

4.2. Den oversatte titel

Den oversatte titel fremgår i alle postvisninger, da den er forudsætningen for, at værket reelt eksisterer i bogfortegnelserne og i andre bibliografiske opslagsværker. Der vil således ikke være udeladelser i denne sammenhæng.

4.3. Registrering af udgivelsesår for den oversatte udgave

Publikationsåret for de oversatte udgaver er registreret inden for tidsrammen 1830 – 1900. BREFS rummer ligeledes muligheden for at søge efter skandinaviske oversættelser inden for denne periode i søgefunktionen ” Année de la traduction (1830-1900). Der forekommer dog enkelte situationer, hvor det ikke har været muligt at opspore noget udgivelsestidspunkt, oftest fordi publikationsåret ikke er fremgået af titelbladet. I disse tilfælde bliver man præsenteret med ”s.d.” (uden år).

I BREFS er indført samtlige udgivelser; titeloplæg og genoptryk m.m., såfremt de er udgivet i bogform i perioden 1830 – 1900. De enkelte genudgivelser er registreret som selvstændige værker i databasen, og de vil derfor blive vist blandt de øvrige poster, når man søger. Dette registreringsarbejde er gennemført med henblik på at kunne åbne op for interessante kultur- og litteratursociologiske perspektiver og ikke mindst aspektstudier af f.eks. ét værks udbredelse i Skandinavien i det 19. århundrede. Eventuelle kommentarer om titeloplæg, genoptryk etc. er noteret i noten.

4.4. Udgivelsessted og forlag

Udgivelsessted og forlag er registreret i alle de tilfælde, hvor det bibliografiske kildemateriale har bidraget med relevante oplysninger. Hvis værket er udgået fra boghandlen, udsolgt fra markedet eller af anden grund ikke kan opspores i bogfortegnelserne, er der udeladt registreringer af disse forhold, da et konkret svar nødvendigvis forudsætter verifikation i den enkelte udgave; en opgave vi af tidsmæssige grunde ikke har kunnet gennemføre i RFS-projektet.

4.5. Antal sider og antal bind

De enkelte indførelser i BREFS indeholder desuden informationer om antal sider og antal bind. Er der tale om flere bind, vil oplysninger om sidetal være registreret for hvert enkelt bind – med mindre der er tale om fortsat paginering. Hvis der ikke er oplyst noget i ”Nombre de volumes”, bør man generelt formode, at den pågældende oversættelse er udkommet i et samlet bind.

I nogle tilfælde er oversættelsen og også originaludgaven udkommet i flere bind henover en spredt årrække. Hvis det har været muligt at identificere udgivelsesåret for de enkelte bind, er de registreret som selvstændige indførelser i databasen. I noten er der i den sammenhæng indført en bemærkning om, hvilket af det samlede antal volumen, der vises (f.eks. ”Volume I.”).

Det har i nogle tilfælde ikke været muligt at bestemme publikationsåret for de enkelte bind eller dele uden at skulle foretage verifikationer af den samlede udgave. I sådanne situationer er det komplette værk, inklusiv samtlige bind, indført under en samlet registrering. Følgende princip er fulgt: publikationsåret for første bind er noteret i ”Date de publication”, og oplysninger om det samlede værks udgivelsestidspunkt oplyses i noten. Dette registreringsprincip er i sådanne situationer gældende både for originalværket og den oversatte udgave. Se f.eks. registreringen af *Les enfants du capit. Grant* af Jules Verne, oversat og udgivet i København i 1900, hvor følgende bemærkning er indført i noten: ”Original publié: 1867-68”.

4.6. Serie

Seriebetegnelser er indført, hvor det har været muligt. Støder man på bemærkningen ”Fascicule” er det et udtryk for, at bogen er blevet publiceret som hæftettryk eller i følgehæfter.

4.7. Øvrige bemærkninger til oversatte udgave

Til registreringerne er videre tilføjet detaljerede oplysninger om den enkelte udgivelse. Man kan finde bemærkninger vedrørende følgende informationer: Edition abrégée (forkortet udgave), Edition illustrée (illustreret udgave), Préface (forord), Postface (efterskrift) og Grand format/édition d’art (stort format/kunstudgave). Eventuelle uddybende bemærkninger til illustrator og forordsskribent etc. findes i nogle tilfælde oplyst i noten, såfremt det er fremgået af vores kildemateriale.

4.8. Noter

I noterne finder man ofte detaljerede bemærkninger og uddybende informationer vedr. de enkelte indførelser i databasen. Samtlige kommentarer i noterne bygger på generelle bibliografiske principper vedtaget og etableret indbyrdes mellem bibliograferne i de enkelte skandinaviske lande. Der er dermed ikke de store forskelle mellem de informationer man præsenteres for, hvad enten man søger i Danmark, Norge, Sverige, Finland eller Island. Eventuelle citater afskrevet fra det skandinaviske bibliografiske materiale er i øvrigt i samtlige indførelser suppleret med franske oversættelser.

4.9. Mangler og forbehold

Samtlige registreringer er omhyggeligt kontrolleret og har gennemgået grundig korrekturlæsningsproces. RFS-projektet er naturligvis opmærksom på, at der i et så omfattende bibliografiarbejde som dette kan opstå eventuelle fejl og mangler. Skulle man som bruger af BREFS have supplerende oplysninger og eller kommentarer om disse forhold, vil vi være taknemlige for en henvendelse til vores web-master: jon.holm@iln.uio.no.

Jane Nørgaard Rasmussen

Inholdsfortegnelse

Bibliografisk synopsis	1
1. BREFS.....	1
2. Forskningsfelt.....	1
2.1. Periode.....	1
2.2. Genrer.....	1
2.3. Registreringsobjekter	1
2.4. Kildemateriale	2
3. Bibliografiske principper for registrering af originalværket	3
3.1. De franske forfattere.....	3
3.2. Pseudonymer	3
3.3. Titel og udgivelsesår	3
4. Bibliografiske principper for registrering af skandinaviske oversættelser.....	4
4.1. Oversætter	4
4.2. Den oversatte titel.....	4
4.3. Registrering af udgivelsesår for den oversatte udgave.....	4
4.4. Udgivelsessted og forlag	5
4.5. Antal sider og antal bind	5
4.6. Serie.....	5
4.7. Øvrige bemærkninger til oversatte udgave	5
4.8. Noter.....	6
4.9. Mangler og forbehold.....	6